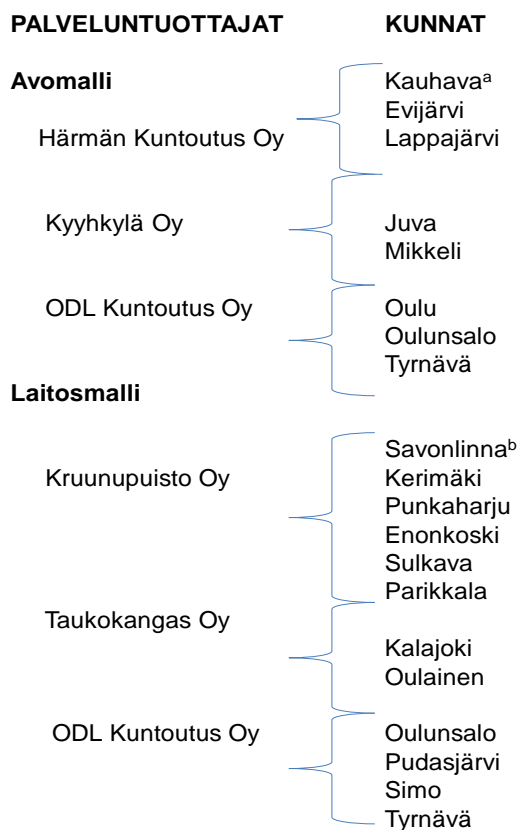

S2. IKKU-hankkeeseen osallistuneiden kuntien ikääntyneen väestön kuvaus (Aila Pikkarainen)

IKKU-hankkeeseen osallistui kaikkiaan 18 kuntaa tai kuntayhtymää eri puolilta Suomea. Hankevuosien 2009–2012 aikana kuntaverkostossa tapahtui niin hallinnollisia, organisatorisia kuin toimintatapojen muutoksia. Hankkeen kuntoutusta tuottavilla yksiköillä oli myös vaihteleva määrä yhteistyökuntia, joista kuntoutuskursseille osallistujat valittiin (kuviot 1 ja 2). Hankkeen palveluntuottajakohtaisessa kuntaverkostossa ikääntyneen väestön kokonaistilanne vaihteli, ja myös ikääntyneiden kuntalaisten kotona asumisen ja kotihoidon tilanne vaihteli jonkin verran kyseisissä kuntaverkostoissa.

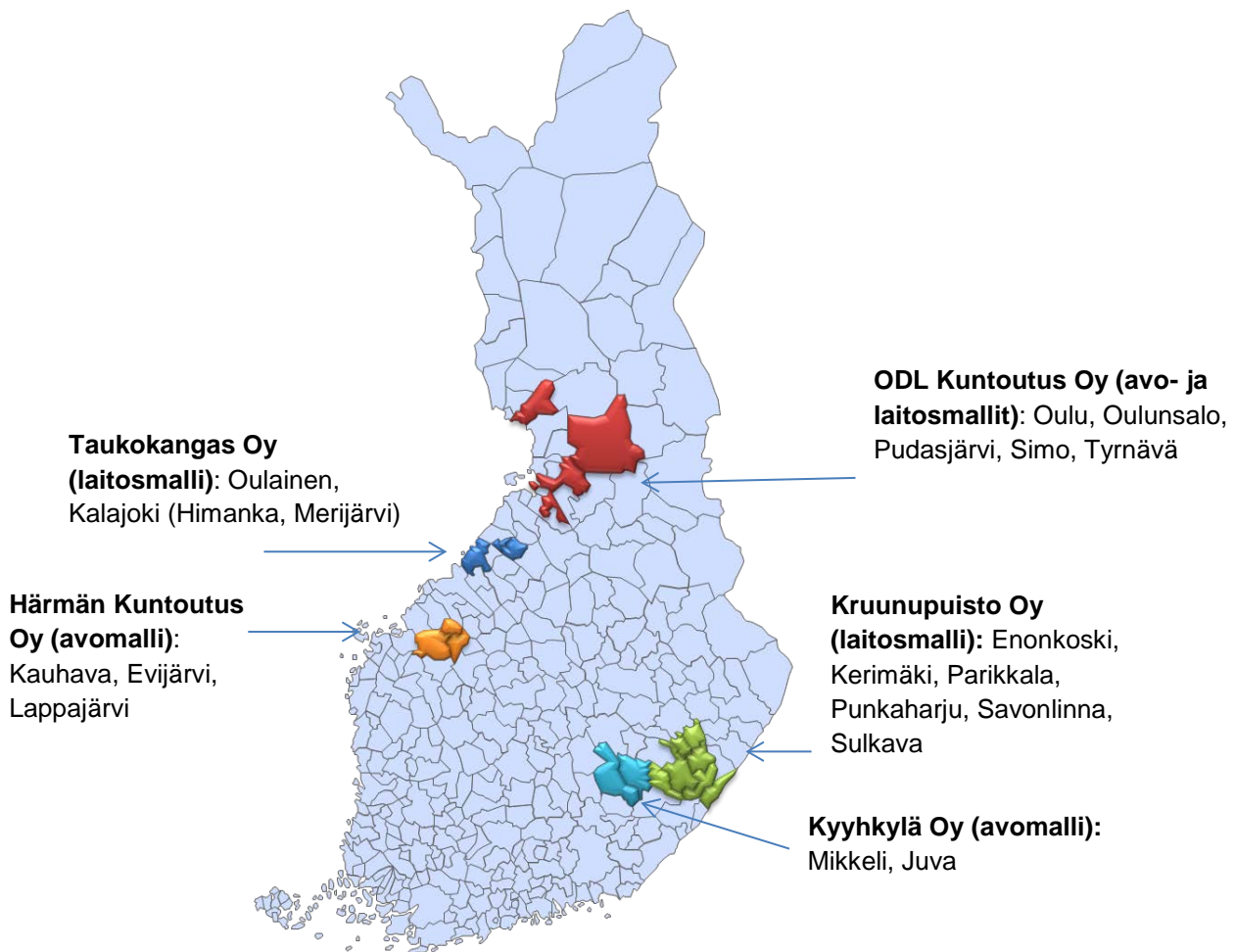
Kuvio 1. Hankkeen palveluntuottajat (n = 5) ja yhteistyökunnat (n = 20) vuonna 2009.

^a Kauhavaan yhdistyi vuoden 2009 alussa Ylihärmä ja Alahärmä sekä Korttesjärvi. Yhteistyötahona Evijärven ja Lappajärven osalta toimi terveydenhuollon kuntayhtymä Kaksineuvoinen.

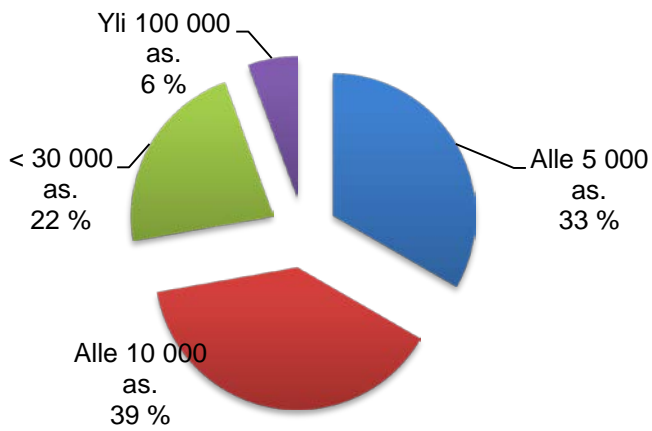
^bYhteistyötahona toimi alueen sosiaali- ja terveystieteiden piiri, johon ei kuulu Parikkala.

Kuvio 2. Hankkeen palveluntuottajat (n = 5) ja yhteistyökunnat (n = 18) vuonna 2012.

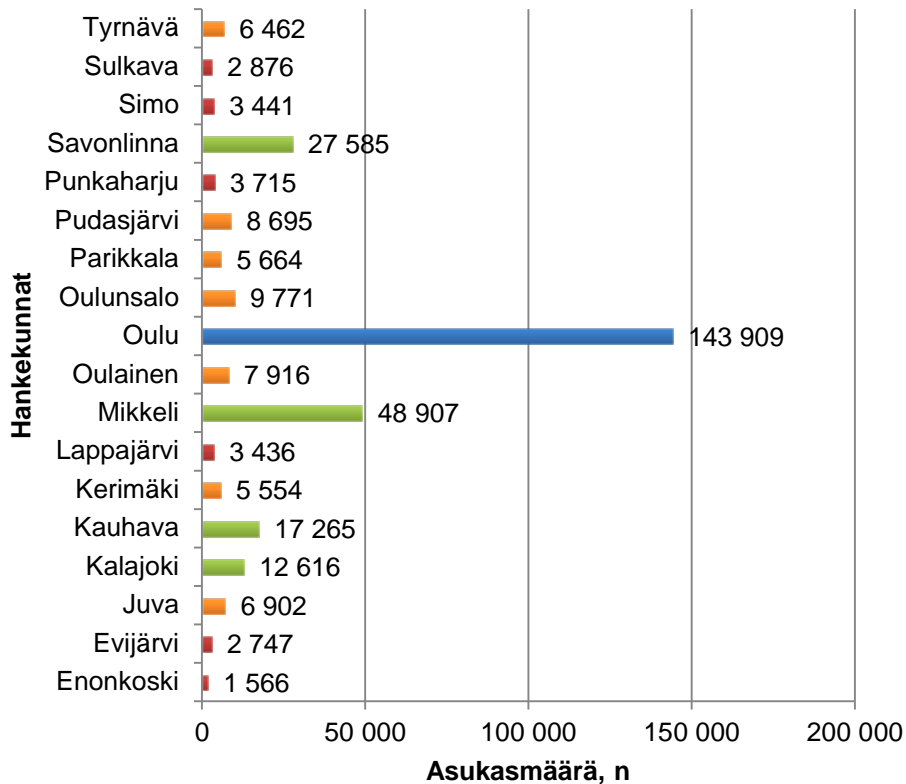
Vuoden 2012 alussa Suomessa oli 336 kuntaa, joten hankkeeseen osallistuneet kunnat edustavat vain 5 %:n kuntaosuutta. Hankkeeseen osallistuneiden kuntien koko vaihteli yli 140 000 asukkaan kaupungista (Oulu) alle 2000 asukkaan kuntaan (Enonkoski) (Kuviot 3 ja 4). Alle 5 000 asukkaan kuntia oli kuusi, ja 5 000–10 000 asukkaan kuntia oli seitsemän. Keskisuuria kaupunkeja hankkeessa oli neljä (Kalajoki, Kauhava, Mikkeli ja Savonlinna). Hankkeen aikana joissakin kunnissa tapahtui alueellisia yhdistymisiä (esim. Savonrannan yhdistyminen Savonlinnaan sekä Merijärven ja Himangan yhdistyminen Kalajokeen) sekä sosiaali- ja terveystalvelujen uudelleen organisoitumista (Savonlinnan alueen sosiaali- ja terveystalvelupiiri).

Kuvio 3. Hankkeeseen osallistuneiden kuntien väestö (n = 18 hankkeeseen osallistunutta kuntaa) 1.1.2012 tilanteen mukaan.

Lähde: Tilastokeskus 18.4.2012.

Kuvio 4. IKKU-hankkeen yhteistyökuntien väestöpohja 1.1.2012.

Lähde: Tilastokeskus 18.4.2012.

Eniten yhteistyökuntia oli laitosmallia toteuttaneella Kruunupuisto Oy:llä, jossa lähes kaikkien hankkeeseen osallistuneiden kuntien toiminta oli organisoitunut alueellisen sosiaali- ja terveystieteiden kautta. Väestöpohjaltaan suurin yhteistyökuntarakenne oli ODL Kuntoutus Oy:n avomallisen kuntoutuksen toteuttajayksiköllä. Tässä suurin hankkeeseen osallistunut kunta oli Oulun kaupunki. Toisaalta hankkeeseen osallistuneista kunnista Oulussa, Oulunsalossa ja Tyrnävällä yli 74-vuotiaiden osuus oli pienin. Lisäksi Tyrnävällä säännöllisesti kotihoitopalveluja saavien osuus yli 74-vuotiaiden ryhmässä oli melko pieni. Taukokangas Oy:n väestöpohja oli hankkeeseen osallistuneiden kuntien osalta pienin. Tästä huolimatta kuntoutujien rekrytointi Taukokankaan kuntoutuskursseille näytti onnistuneen hyvin. Rekrytointiongelmia oli eniten ODL Kuntoutus Oy:n laitosmallin kursseilla. Mahdollisesti yksi syy tähän oli se, että yhteistyökunnissa yli 74-vuotiaiden osuus oli pieni. Kuitenkin kunnissa oli valtakunnan keskiarvoja lähellä olevat kotihoidon asiakasmäärät. (Taulukko 1.)

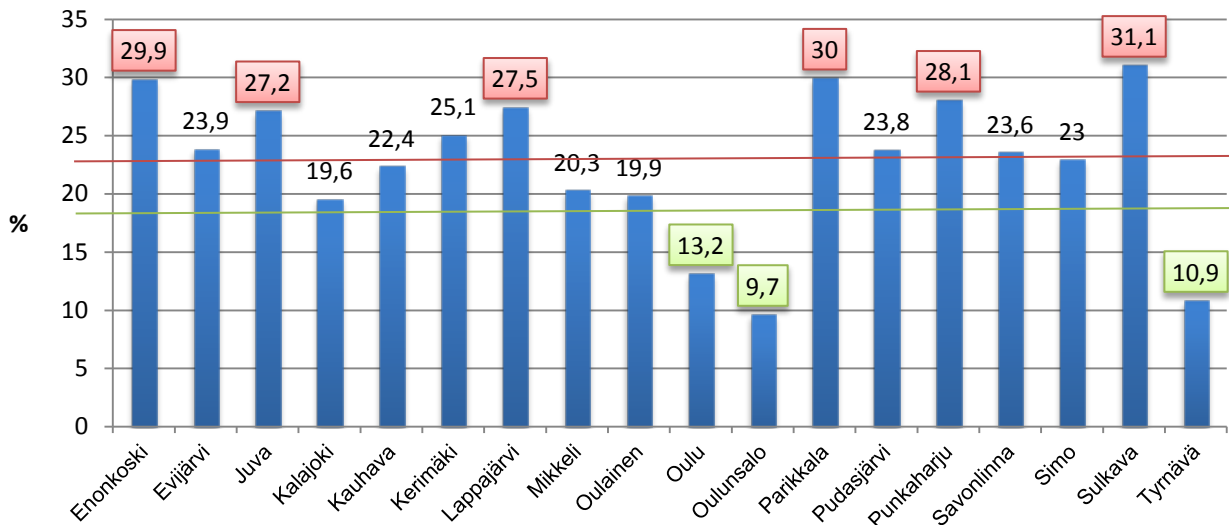
Kuviossa 5 esitetään kaikkien 18 hankkeeseen osallistuneen kunnan yli 65-vuotiaiden osuus vuoden 2012 alussa. Väestön keskiarvo oli vastaavaan aikaan 18,1 %, joten vain kolmessa hankkeeseen osallistuneessa kunnassa yli 65-vuotiaiden osuus oli tätä pienempi (Oulu, Oulunsalo ja Tyrnävä). Suurin yli 65-vuotiaiden osuus oli Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan hankkeeseen osallistuneissa kunnissa (Sulkava, Parikkala, Enonkoski, Punkaharju ja Juva) ja lisäksi Etelä-Pohjanmaalla Lappajärven kunnassa. Hankkeeseen osallistuneiden kuntien keskiarvo koskien yli 65-vuotiaiden osuutta oli 22,7 %, eli yli 65-vuotiaiden osuus oli selvästi suurempi kuin Suomessa yleensä. Tässä yli 65-vuotiaiden ryhmässä olivat ne eläkkeelle jääneet kuntalaiset, joilta esimerkiksi oli päättynyt työterveyshuolto ja joiden terveyden seuranta ja sairauksien hoito oli siirtynyt kotikunnan vastuulle. Tästä ryhmästä tulevat gerontologisen kuntoutuksen asiakkaat.

Taulukko 1. Palveluntuottajien yhteistyökuntien väestömäärä ja yli 65-vuotiaiden määrä 1.1.2012 tilanteen mukaan sekä potentiaalisten 74–90-vuotiaiden kuntoutujien määrä 1.1.2011 aluejaon mukaan.

Palveluntuottajat^a	Hankkeeseen osallistuneiden kuntien väestömäärä 1.1.2012	Yli 65-vuotiaiden osuus %	74–90-vuotiaat 2011	Yli 65-vuotiaiden osuus n
Härmän Kuntoutus Oy (Evijärvi, Kauhava, Lappajärvi)	23 448	24,6	2 907	5 768
Kyyhkylä Oy (Juva, Mikkeli)	55 809	23,75	5 656	13 255
ODL Kuntoutus Oy/ avo (Oulu, Oulunsalo, Tyrnävä)	160 142	11,27	9 583	18 048
Kruunupuisto Oy (Enonkoski, Kerimäki, Parikkala, Punkaharju, Savonlinna, Sulkava)	46 960	27,8	7 028	13 055
Taukokangas Oy (Kalajoki, Oulainen)	20 532	19,75	2 018	4 055
ODL Terveys Oy/ laitos (Oulunsalo, Pudasjärvi, Simo, Tyrnävä)	28 369	16,85	2 139	4 780
Yhteensä (18 hankkeeseen osallistunutta kuntaa)	319 027	22,7	29 331	58 961
Koko maa	5 401 267	18,1	-	-

^a Oulunsalo ja Tyrnävä on laskettu vain kerran väestöpohjaan kuuluvaksi, koska molemmat kunnat ovat mukana sekä avo- että laitosmallin kuntoutujavalinnoissa.

Kuvio 5. IKKU-hankkeen kuntien yli 65-vuotiaiden osuus 1.1.2012, %. Koko väestön keskiarvo 18,1 %, hankkeeseen osallistuneiden kuntien keskiarvo 22,7 %.

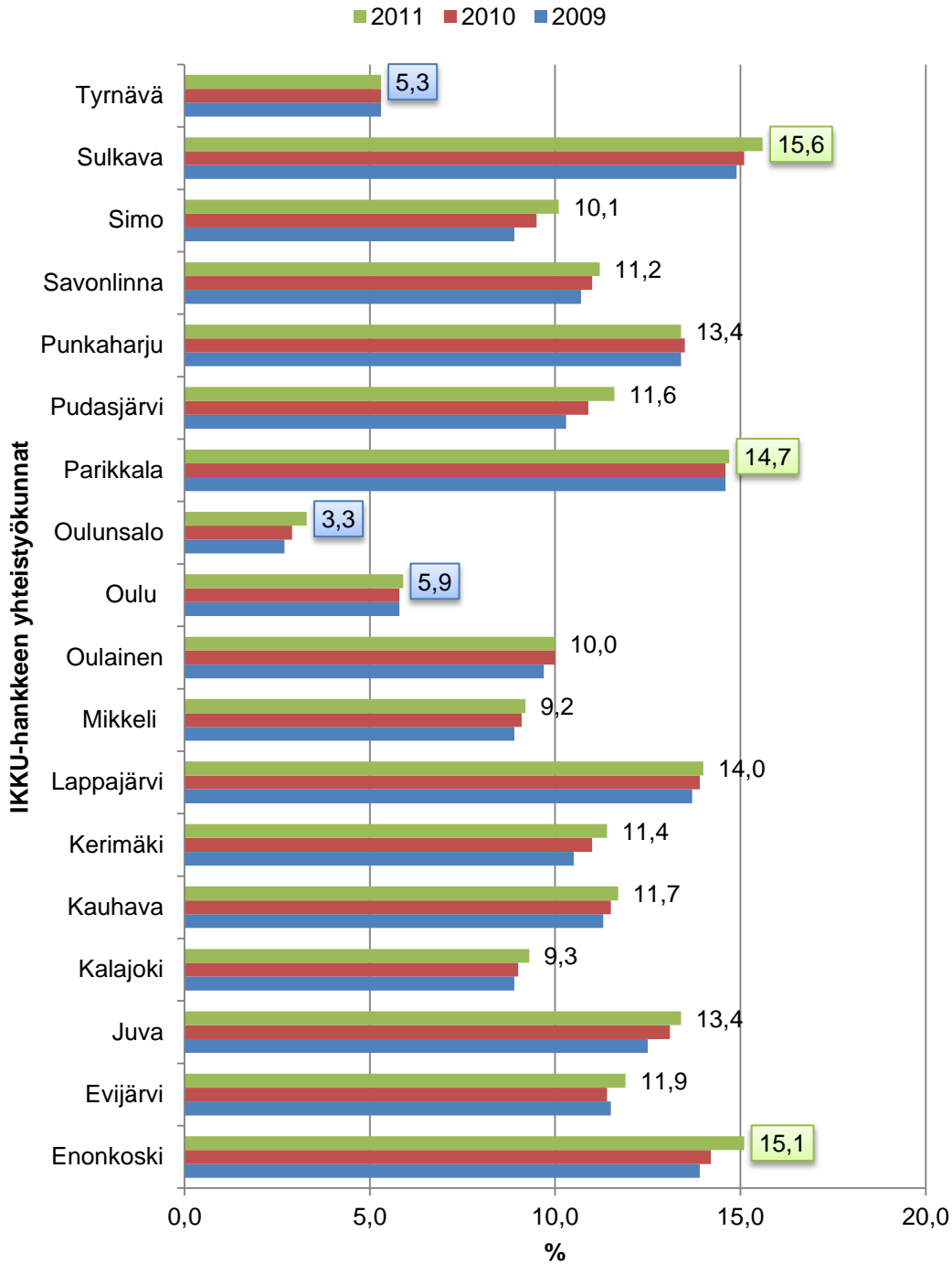

Kuviossa 6 esitetään IKKU-hankkeen kohderyhmän eli yli 74-vuotiaiden osuudet kussakin 18 hankkeeseen osallistuneissa kunnissa hankevuosina 2009–2011. Jokaisessa kunnassa kohderyhmään kuuluvien osuus kasvoi. Osuudet olivat suurimmat vuonna 2011 Sulkavalla (15,6 %), Enonkoskella (15,1 %) ja Parikkalassa (14,7 %). Suhteellisesti alhaisin potentiaalisten kuntoutujien määrä oli Oulunsalossa (3,3 %), Tyrnävällä (5,3 %) ja Oulussa (5,9 %). Erityisesti IKKU-hankkeessa näiden kuntien ikääntyneillä oli mahdollisuus sekä avo- että kuntoutusmalliseen IKKU-kuntoutukseen.

Hankkeeseen osallistuneiden kuntien väestörakenne vaihteli paljon yli 74-vuotiaiden potentiaalisten kuntoutusasiakkaiden osalta. Vuosina 2009–2011 vähiten potentiaalisia kuntoutujia suhteessa koko kuntaväestöön oli Oulunsalossa (2,7–3,3 %), Tyrnävällä (5,3 %) ja Oulussa (5,8–5,9 %). Eniten potentiaalisia kuntoutujia oli puolestaan Sulkavalla (14,9–15,6 %), Parikkalassa (14,6–15,6 %) ja Enonkoskella (13,9–15,1 %). (Taulukko 2.)

Säännöllisen kotihoidon piirissä yli 75-vuotiaista oli vuonna 2010 koko Suomessa noin 11,9 %. Kuviossa 7 kuvataan IKKU-hankkeeseen osallistuneiden kuntien kotihoidon asiakkaiden osuudet vuoden 2009 lopussa. Eniten kotihoidon piirissä oli Sulkavan ja Enonkosken asukkaita. Vähiten puolestaan kotihoidon asiakkaita oli Oulaisten, Parikkalan ja Kauhavan kuntien yli 75-vuotiaista. Valtakunnallisen tason alapuolelle jäivät myös Kalajoki, Lappajärvi, Oulunsalo, Punkaharju ja Tyrnävä.

Kuvio 6. IKKU-hankkeen kuntien yli 74-vuotiaiden osuudet kuntien koko väestöstä hankevuosina 2009–2011, %.

Lähde: Tilastokeskus 18.4.2012.

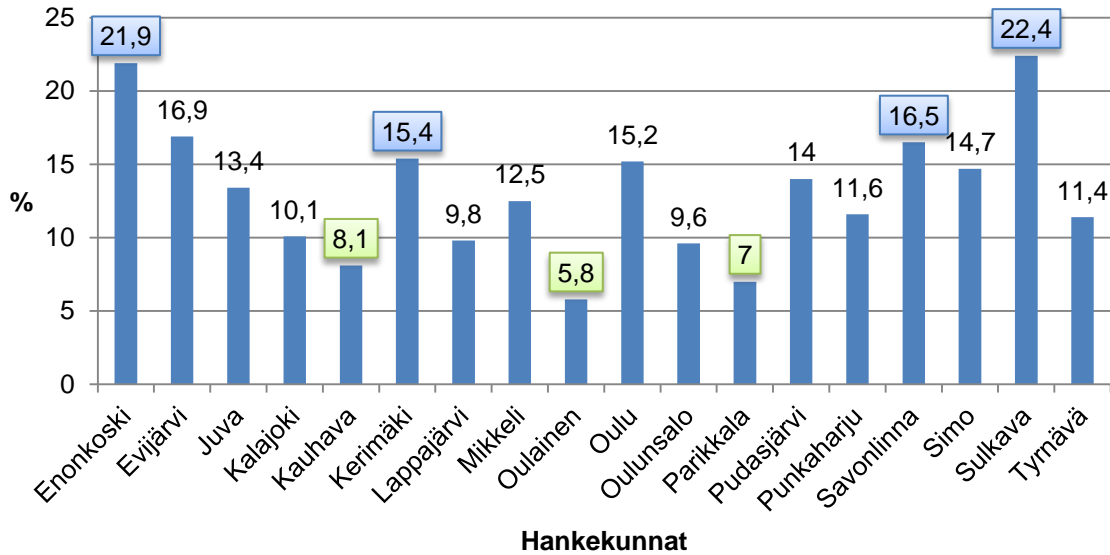
Taulukko 2. IKKU-hankkeeseen osallistuneiden kuntien yli 74-vuotiaiden osuudet hankevuosina 2009–2011, %.

Hanke- kunnat	Yli 74-vuotiden osuus hankkeeseen osallistuneissa kunnissa								
	Kaikki			Miehet			Naiset		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Enonkoski	13,9	14,2	15,1	11,4	11,7	12,1	16,3	16,8	18,2
Evijärvi	11,5	11,4	11,9	8,4	8,4	9,0	14,8	14,5	15,1
Juva	12,5	13,1	13,4	9,8	10,4	10,6	15,2	15,8	16,3
Kalajoki	8,9	9,0	9,3	6,7	6,8	7,2	11,1	11,2	11,5
Kauhava	11,3	11,5	11,7	7,9	8,0	8,2	14,7	15,0	15,2
Kerimäki	10,5	11,0	11,4	8,5	8,8	9,1	12,6	13,1	13,8
Lappajärvi	13,7	13,9	14,0	10,3	10,4	11,0	16,9	17,2	16,9
Mikkeli	8,9	9,1	9,2	6,2	6,4	6,6	11,4	11,6	11,7
Oulainen	9,7	10,0	10,0	7,5	7,8	7,9	11,9	12,1	12,0
Oulu	5,8	5,8	5,9	4,0	4,1	4,2	7,4	7,5	7,6
Oulunsalo	2,7	2,9	3,3	2,3	2,3	2,8	3,2	3,6	3,8
Parikkala	14,6	14,6	14,7	10,7	10,7	10,8	18,3	18,4	18,6
Pudasjärvi	10,3	10,9	11,6	8,1	8,7	9,3	12,8	13,3	14,1
Punkaharju	13,4	13,5	13,4	10,4	10,2	10,4	16,5	16,9	16,5
Savonlinna	10,7	11,0	11,2	7,8	8,1	8,3	13,4	13,7	13,9
Simo	8,9	9,5	10,1	7,3	7,7	8,5	10,7	11,3	11,7
Sulkava	14,9	15,1	15,6	11,6	11,8	13,0	18,2	18,5	18,3
Tyrnävä	5,3	5,3	5,3	4,0	3,9	4,2	6,6	6,8	6,5

Lähde: Tilastokeskus 18.4.2012, Erja Ahokas.

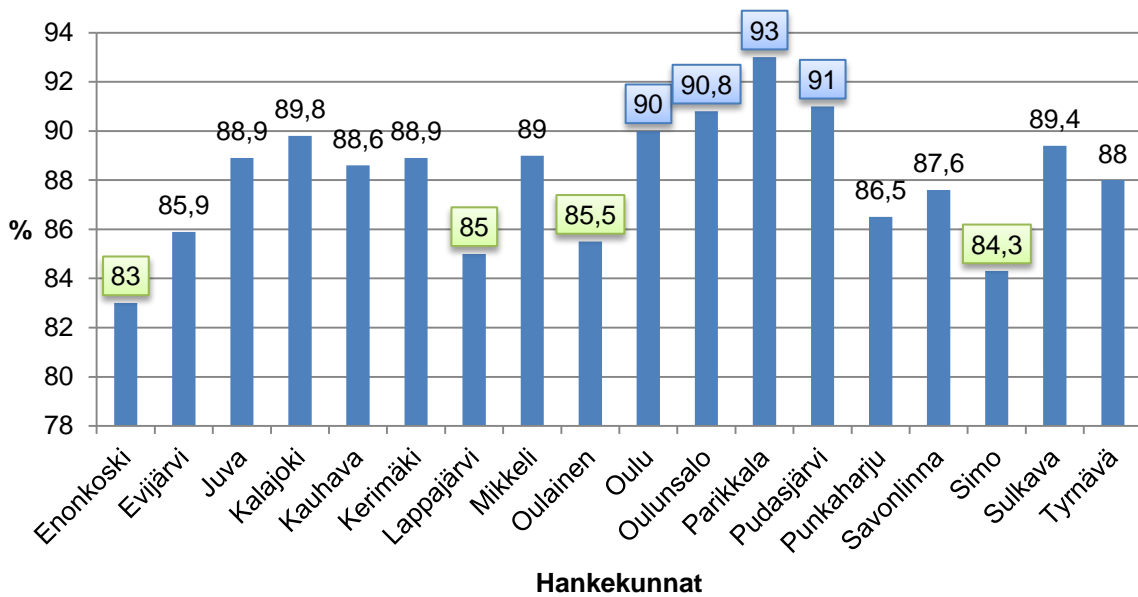
IKKU-hankkeen aikana kotona asuvia yli 75-vuotiaita oli Kruunupuisto Oy:n kunnista eniten Parikkalassa (93 %) ja vähiten Enonkoskella (83 %) (kuvio 8). ODL Kuntoutus Oy:n kunnista eniten kotona asuvia ikääntyneitä oli Pudasjärvellä, Oulussa ja Oulunsalossa (90–91 %). Toisaalta Simossa kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus oli 84,3 %. Härmän Kuntoutus Oy:n kunnista Lappajärvellä kotona asuvien osuus oli myös suhteellisen pieni (85 %).

Kuvio 7. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus kaikista 75 vuotta täyttäneistä hankkeeseen osallistuneissa kunnissa 30.11.2009, %. Koko maan keskiarvo 31.12.2010 11,9 %.

Lähde: THL, SOTKANet 18.4.2012.

Kuvio 8. Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet kaikista 75 vuotta täyttäneistä hankkeeseen osallistuneissa kunnissa 30.11.2009, %.

Lähde: THL, SOTKANet 18.4.2012.